

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (peto vijeće)

18. rujna 2014.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Zračni prijevoz – Zajednička pravila za obavljanje zračnog prijevoza u Europskoj uniji – Uredba (EZ) br. 1008/2008 – Sloboda utvrđivanja cijene – Predaja prtljage – Dopлата – Pojam ‚tarife zračnog prijevoza‘ – Zaštita potrošača – Izricanje novčane kazne prijevozniku zbog nepoštene ugovorne odredbe – Nacionalno pravno pravilo prema kojemu prijevoz putnika i predaja jednog komada prtljage trebaju biti uključeni u osnovnu cijenu zrakoplovne karte – Sukladnost s pravom Unije“

U predmetu C-487/12,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Juzgado de lo Contencioso-Administrativo n° 1 de Ourense (Španjolska), odlukom od 23. listopada 2012., koju je Sud zaprimio 2. studenoga 2012., u postupku

Vueling Airlines SA

protiv

Instituto Galego de Consumo de la Xunta de Galicia,

SUD (peto vijeće),

u sastavu: T. von Danwitz, predsjednik vijeća, E. Juhász, A. Rosas (izvjestitelj), D. Šváby i C. Vajda, suci, nezavisni odvjetnik: Y. Bot,

tajnik: M. Ferreira, glavni administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 8. siječnja 2014.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Vueling Airlines SA, J. M. Rodríguez Cárcamo i B. García Gómez, *abogados*,
- za Instituto Galego de Consumo de la Xunta de Galicia, O. Peñas González i I. Torralba Mena,
- za španjolsku vladu, A. Rubio González i S. Centeno Huerta, u svojstvu agenata,
- za Europsku komisiju, J. Rius i N. Yerrell, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 23. siječnja 2014.,

* Jezik postupka: španjolski

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 22. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 1008/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. rujna 2008. o zajedničkim pravilima za obavljanje zračnog prijevoza u Zajednici (SL L 293, str. 3.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 7., svezak 8., str. 164.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Vueling Airlines SA (u daljnjem tekstu: Vueling Airlines) i Instituto Galego de Consumo de la Xunta de Galicia (galicijski ured za potrošače pri regionalnoj vladi Galicije, u daljnjem tekstu: Instituto Galego de Consumo) u pogledu novčane kazne koju je potonje tijelo izreklo Vueling Airlinesu zbog sadržaja ugovorâ o zračnom prijevozu koje je sklapalo to društvo.

Pravni okvir

Međunarodno pravo

- 3 Konvenciju o ujednačavanju određenih pravila za međunarodni zračni prijevoz, sklopljenu u Montrealu 28. svibnja 1999., Europska zajednica potpisala je 9. prosinca 1999., a Vijeće u njezino ime odobrilo Odlukom 2001/539/EZ od 5. travnja 2001. (SL L 194, str. 38., u daljnjem tekstu: Montrealska konvencija).
- 4 Članci 17. do 37. Montrealske konvencije čine njezino poglavlje 3. koje nosi naslov „Odgovornost prijevoznika i opseg naknade za štetu“.
- 5 U članku 17. te konvencije, koji nosi naslov „[...] Oštećenje prtljage“, određeno je:

„[...]

2. Prijevoznik je odgovoran za pretrpljenu štetu u slučaju uništenja ili gubitka, ili štete na predanoj prtljazi isključivo pod uvjetom da se događaj koji je prouzročio uništenje, gubitak ili štetu dogodio u zrakoplovu ili tijekom bilo kojeg razdoblja u kojem je predana prtljaga bila pod nadzorom prijevoznika. Međutim, prijevoznik nije odgovoran ako i u mjeri u kojoj je šteta nastala radi svojstvenog nedostatka, kvalitete ili greške na prtljazi. U slučaju prtljage koja nije predana, uključujući osobne stvari, prijevoznik je odgovoran ako je šteta nastala njegovom greškom ili greškom njegovih službenika ili agenata.

3. Ako prijevoznik prizna gubitak predane prtljage, ili ako predana prtljaga nije stigla na odredište nakon isteka dvadeset i jednog dana od datuma kada je trebala stići, putnik ima pravo protiv prijevoznika ostvariti svoja prava koja proizlaze iz ugovora o prijevozu.

4. Ako nije utvrđeno drugačije, u ovoj Konvenciji izraz ‚prtljaga‘ znači i predanu i nepredanu prtljagu.“

Pravo Unije

- 6 Uredba br. 1008/2008 donesena je na temelju članka 80. stavka 2. UEZ-a, koji odgovara članku 100. stavku 2. UFEU-a koji se nalazi u njegovoj glavi VI. naslovljenoj „Promet“ i koji dopušta da se, među ostalim, utvrde odgovarajuće odredbe za zračni prijevoz. Ta uredba predstavlja preinaku više uredaba, među kojima je i Uredba Vijeća (EEZ) br. 2409/92 od 23. srpnja 1992. o cijenama zračnog prijevoza putnika i tereta (SL L 240, str. 15.).

7 U skladu s uvodnom izjavom 16. Uredbe br. 1008/2008:

„Korisnici usluga trebaju imati mogućnost učinkovitog uspoređivanja cijena zračnog prijevoza različitih zračnih prijevoznika. Stoga konačna cijena koju plaća kupac za usluge zračnog prijevoza s polaskom iz Zajednice uvijek mora biti naznačena i uključivati sva davanja, pristojbe i naknade.“

8 U stavku 1. članka 1. Uredbe, koji se nalazi u poglavlju I. naslovljenom „Opće odredbe“ i nosi naslov „Predmet“, određeno je:

„Ovom se Uredbom uređuje [...] utvrđivanje cijena usluga zračnog prijevoza unutar Zajednice.“

9 U istom poglavlju navedene uredbe, u članku 2. koji nosi naslov „Definicije“, predviđeno je:

„Za potrebe ove Uredbe:

[...]

4. ‚usluga zračnog prijevoza‘ znači let ili niz letova tijekom kojih se prevoze putnici, pošta i/ili teret za nadoknadu i/ili najamninu;

[...]

13. ‚zračni prijevoz unutar Zajednice‘ znači usluge zračnog prijevoza koje se obavljaju unutar Zajednice;

[...]

15. ‚prodaja isključivo putničkih mjesta‘ znači prodaja putničkih mjesta, bez povezane prodaje drugih usluga, kao što je smještaj, a koje zračni prijevoznik ili njegov ovlašten zastupnik ili zakupac izravno prodaju javnosti;

[...]

18. ‚tarife zračnog prijevoza‘ znači cijene, izražene u eurima ili lokalnoj valuti, a koje se plaćaju zračnim prijevoznicima ili njihovim zastupnicima ili drugim prodavateljima karata za zračni prijevoz putnika te uvjete pod kojima te cijene važe, uključujući naknadu i uvjete koji se nude agenciji te ostalim pomoćnim službama;

19. ‚vozarine zračnog prijevoza‘ znači cijene, izražene u eurima ili lokalnoj valuti, koje se plaćaju za prijevoz tereta te uvjete pod kojima te cijene važe, uključujući naknadu i uvjete koji se nude agenciji te ostalim pomoćnim službama;

[...]“

10 U stavku 1. članka 22. Uredbe br. 1008/2008., koji se nalazi u poglavlju IV. naslovljenom „Odredbe o utvrđivanju cijena“ i nosi naslov „Sloboda utvrđivanja cijene“, određeno je:

„Ne dovodeći u pitanje [stavak 1. članka 16., naslovljenog ‚Opća načela za obveze javnih usluga‘] zračni prijevoznici Zajednice i, na temelju uzajamnosti, zračni prijevoznici trećih zemalja, slobodno utvrđuju cijene prijevoza za usluge zračnog prometa unutar Zajednice.“

- 11 U istom poglavlju te uredbe, u stavku 1. članka 23., naslovljenog „Obavješćivanje i nediskriminacija“, predviđeno je:

„U tarife i vozarine prijevoza zračnim putem koje su dostupne javnosti uključeni su važeći uvjeti koji važe kod ponude ili objavljivanja u bilo kojem obliku, uključujući i na internetu, za usluge zračnog prijevoza iz zračne luke smještene na državnom području države članice na koju se primjenjuje Ugovor. Konačna cijena koja se plaća mora biti u svakom trenutku navedena i mora uključivati važeću tarifu ili vozarinu zračnog prijevoza, kao i sve važeće poreze i pristojbe, prireze i provizije koje su neizbježne i predvidive u trenutku objavljivanja. Pored navođenja konačne cijene, potrebno je navesti i sljedeće:

- (a) tarifu ili vozarinu prijevoza zračnim putem;
- (b) poreze;
- (c) pristojbe na zračnim lukama; i
- (d) ostale pristojbe, prireze i provizije, poput onih koje se odnose na sigurnost i gorivo,

tamo gdje su tarifi ili vozarini prijevoza zračnim putem dodane stavke iz točaka (b), (c) i (d) doplate na cijenu moraju se iskazati na jasan, transparentan i nedvosmislen način na samom početku postupka rezervacije, a kupac sam odabire tu mogućnost.

[...]

Španjolsko pravo

- 12 U članku 97. Zakona 48/1960 o zračnom prijevozu (*Ley 48/1960 sobre Navegación Aérea*) od 21. srpnja 1960. (BOE br. 176 od 23. srpnja 1960., str. 10291.), kako je izmijenjen Zakonom 1/2011 o uspostavljanju državnog programa za sigurnost u civilnom zrakoplovstvu i izmjeni Zakona 21/2003 od 7. srpnja o sigurnosti u zračnom prijevozu (*Ley 1/2011 por la que se establece el Programa Estatal de Seguridad Operacional para la Aviación Civil y se modifica la Ley 21/2003, de 7 de julio, de Seguridad Aérea*) od 4. ožujka 2011. (BOE br. 55 od 5. ožujka 2011., str. 24995., u daljnjem tekstu: LNA) određeno je:

„Prijevoznik je dužan u okviru cijene zrakoplovne karte prevoziti zajedno s putnicima i njihovu prtljagu, u granicama težine i obujma koje su predviđene propisima, neovisno o broju komada prtljage.

Višak prtljage predmet je posebne odredbe.

U tu svrhu prtljagom se ne smatraju predmeti i ručna prtljaga koje putnik nosi sa sobom. Prijevoznik je dužan u putničkoj kabini besplatno prevesti kao ručnu prtljagu predmete i komade prtljage koje putnik nosi sa sobom, uključujući i robu kupljenu u prodavaonicama smještenima u zračnoj luci. Ukrcavanje takvih predmeta ili komada prtljage može se odbiti samo iz razloga vezanih uz sigurnost, odnosno uz težinu ili veličinu predmeta u odnosu na značajke zrakoplova.“

- 13 U skladu s člankom 82. naslovljenim „Pojam nepoštenih odredaba“ u pročišćenom tekstu Općeg zakona o zaštiti potrošača i korisnika te drugih dopunskih zakona, koji je usvojen Kraljevskim zakonodavnim dekretom 1/2007 (*Real Decreto Legislativo 1/2007 por el que se aprueba el texto*

refundido de la Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios y otras leyes complementarias) od 16. studenoga 2007. (BOE br. 287 od 30. studenoga 2007., str. 49181., u daljnjem tekstu: Zakon o zaštiti potrošača):

„1. Nepoštenima se smatraju sve one ugovorne odredbe koje nisu bile predmet pojedinačnog pregovaranja i sve one prakse o kojima nije postignut izričit sporazum kada one, suprotno zahtjevu dobre vjere, uzrokuju na štetu potrošača i korisnika znatniju neravnotežu u pravima i obvezama stranaka proizašlima iz ugovora.

[...]

4. Neovisno o prethodnim staccima, u svakom su slučaju nepoštene one odredbe koje, u skladu s člancima 85. do 90.:

[...]

b. ograničavaju prava potrošača i korisnika,

c. dovode do neuzajamnosti u okviru ugovora

[...]“

14 U članku 86. Zakona o zaštiti potrošača, naslovljenom „Odredbe koje su nepoštene jer ograničavaju temeljna prava potrošača i korisnika“, predviđeno je:

„U svakom slučaju nepoštene su odredbe one kojima se potrošačima i korisnicima uskraćuju prava priznata im dispozitivnim i kogentnim pravnim pravilima ili im se ta prava ograničavaju, a osobito odredbe koje predviđaju:

[...]

7. nalažu ma kakvo ograničavanje prava potrošača i korisnika ili odricanje od tih prava.“

15 U članku 87. tog zakona, naslovljenom „Odredbe koje su nepoštene zbog neuzajamnosti“, propisano je:

„Nepoštene su odredbe one koje, protivno dobroj vjeri, dovode do neuzajamnosti u okviru ugovora koja je na štetu potrošača i korisnika, a osobito:

[...]

6. Odredbe kojima se znatno ili nerazmjerno zaprečava ostvarivanje prava koja su ugovorom priznata potrošaču i korisniku, osobito kada je riječ o ugovorima o sukcesivnom ili kontinuiranom pružanju usluga ili nabavi proizvoda, kojima se utvrđuju predugi rokovi, predviđa odricanje ili uspostavljanje ograničenja kojima se isključuje ili zaprečava ostvarivanje prava potrošača i korisnika na raskid tih ugovora ili se zaprečava izvršavanje tog prava u ugovorenom postupku, poput odredaba kojima se predviđaju formalnosti različite od onih predviđenih za sklapanje ugovora, gubitak unaprijed plaćenih iznosa, plaćanje za usluge koje u stvarnosti nisu izvršene, mogućnost poduzetnika da jednostrano izvrši u ugovoru sadržane kaznene odredbe ili se određuje naknada koja ne odgovara stvarno uzrokovanoj šteti.“

- 16 U članku 89. Zakona o zaštiti potrošača, naslovljenom „Nepoštene odredbe koje utječu na sklapanje i izvršavanje ugovora“, određeno je:

„U svakom slučaju nepoštenim se odredbama smatra:

[...]

5. Povišenje cijene za pomoćne usluge, financiranje, odgode, doplate, naknade štete ili kazne, koje ne odgovara dodatnim uslugama koje se mogu pojedinačno prihvatiti ili odbiti i koje moraju biti jasno i odvojeno iskazane.“

Glavni postupak i prethodno pitanje

- 17 U kolovozu 2010. M. J. Arias Villegas kupila je od zračnog prijevoznika Vueling Airlinesa zrakoplovne karte putem interneta. Riječ je o četiri povratne karte koje su joj omogućavale da s još tri osobe putuje od La Coruñe (Španjolska) do Amsterdama (Nizozemska), letovima koji su bili previđeni za 18. i 23. listopada 2010. Budući da je M. J. Arias Villegas za četiri dotična putnika predala ukupno dva komada prtljage, Vueling Airlines povisio je osnovnu cijenu zrakoplovnih karata za 40 eura, to jest za deset eura po komadu prtljage i letu, na ukupno 241,48 eura.
- 18 Nakon obavljenog putovanja o kojem je riječ M. J. Arias Villegas podnijela je pritužbu protiv Vueling Airlinesa općinskom vijeću općine Ourense, u kojoj je tom zračnom prijevozniku zamjerila uključivanje nepoštene odredbe u predmetni ugovor o zračnom prijevozu. Prema mišljenju zainteresirane, ta je odredba nesukladna s važećim španjolskim pravom koje putniku u zračnom prijevozu priznaje pravo na predaju jednog komada prtljage bez doplate. Ta je pritužba prosljeđena Instituto Galego de Consumo koji je protiv Vueling Airlinesa pokrenuo prekršajni postupak, po završetku kojega je tom društvu izrečena novčana kazna u iznosu od 3.000 eura. Ta je sankcija izrečena zbog povrede članka 97. LNA-a te pojedinih odredaba španjolskih propisa kojima se uređuje pitanje zaštite potrošača, među kojima su članci 82., 86., 87. i 89. Zakona o zaštiti potrošača.
- 19 Nakon što se protiv navedene odluke neuspješno žalio u upravnom postupku, Vueling Airlines podnio je tužbu Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 1 de Ourense (upravnom sudu br. 1 u Ourenseu). Pred tim je sudom istaknuo da pravo Europske unije, osobito članak 22. Uredbe br. 1008/2008, predviđa načelo slobodnog utvrđivanja cijene, prema kojemu zračni prijevoznici mogu utvrditi osnovnu cijenu karata koja ne uključuje predaju prtljage i potom tu cijenu povisiti ako kupac želi izvršiti takvu predaju. Suprotno tome, Instituto Galego de Consumo ističe da se propisi Unije koji se odnose na slobodu utvrđivanja cijene zračnog prijevoza ne protive odredbama španjolskog prava koje, propisujući sadržaj ugovora o zračnom prijevozu, putniku priznaju pravo da u uslugu prijevoza automatski uključi predaju prtljage određenih značajki.
- 20 Prema sudu koji je uputio zahtjev španjolski propisi potrošaču jasno priznaju pravo da u svakom slučaju preda jedan komad prtljage određenih značajki bez doplate na osnovi cijenu zrakoplovne karte. Navedeno pravo, prema shvaćanju tog suda, predstavlja logičnu i razumnu mjeru zaštite potrošača koja se tiče samog dostojanstva putnika. Budući da je to pravo uključeno u zakonsku definiciju ugovora o zračnom prijevozu, među uslugama koje sva društva koja obavljaju tu djelatnost općenito moraju pružati, ono se, smatra navedeni sud, ne protivi načelu slobodnog utvrđivanja cijene zračnog prijevoza.
- 21 U tom pogledu sud koji je uputio zahtjev ističe da putnik odlučuje o tome želi li predati prtljagu i da prijevoz predane prtljage utječe na troškove goriva te na upravljanje letom. Prema njegovu mišljenju, međutim, isti je slučaj i s putnikovom specifičnom težinom ili s korištenjem nužnika u zrakoplovu tijekom leta, što zračnim prijevoznicima ne daje mogućnost da na temelju tih čimbenika povise osnovnu cijenu karte jer bi se takvom praksom, prema mišljenju tog suda, zadiralo u dostojanstvo putnika i prava koja ima kao potrošač.

- 22 Navedeni sud iznosi da je u predmetnom slučaju M. J. Arias Villegas bila privučena niskom cijenom, istaknutom na internetskoj stranici Vueling Airlinesa. Prilikom kupnje karte otkrila je da u tu cijenu nije uključena predaja prtljage koja je za predviđeno putovanje bila logična. Time je, prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, potrošač bio prisiljen ne samo odreći se prava na predaju jednog komada prtljage po putniku koje mu je priznato španjolskim propisima nego i za predaju prtljage izvršiti nadoplatu koja nije bila prethodno naznačena na internetskoj stranici navedenog zračnog prijevoznika.
- 23 U tim je okolnostima Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 1 de Ourense odlučio prekinuti postupak i postaviti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Trebali li članak 22. stavak 1. Uredbe [br. 1008/2008] tumačiti na način da se protivi nacionalnom pravilu (članak 97. [LNA]) koje društvima za zračni prijevoz nalaže da u svakom slučaju putnicima priznaju pravo da bez doplate i povišenja ugovorene osnovne cijene kupljene karte predaju jedan komad prtljage?“

O prethodnom pitanju

- 24 Sud koji je uputio zahtjev u biti pita protivi li se članak 22. stavak 1. Uredbe br. 1008/2008 pravilu nacionalnog prava koje zračnim prijevoznicima nalaže da u okviru cijene zrakoplovne karte u svim slučajevima prevoze ne samo putnika nego i prtljagu koju je predao, ako ona odgovara određenim zahtjevima, osobito u pogledu težine, bez mogućnosti da zahtijevaju bilo kakvu doplatu za prijevoz takve prtljage.
- 25 Najprije valja naznačiti da je španjolska vlada u svom pisanom očitovanju te na raspravi pred Sudom navela da sud koji je uputio zahtjev pogrešno tumači nacionalno zakonodavstvo o kojem je riječ u glavnom postupku. Prema njenom mišljenju, to se zakonodavstvo odnosi na sadržaj ugovora o zračnom prijevozu i predviđa, među ostalim, obvezu zračnih prijevoznika da osiguraju prijevoz prtljage putnika. Španjolska vlada smatra da ta odredba ne uređuje cijenu karte niti na bilo koji način obvezuje zračne kompanije da besplatno prevoze predanu prtljagu.
- 26 U tom pogledu valja podsjetiti da Sud u okviru prethodnog postupka nije nadležan odlučivati o tumačenju nacionalnih odredaba niti ocjenjivati je li ih sud koji je uputio zahtjev pravilno protumačio (vidjeti osobito presude Corsten, C-58/98, EU:C:2000:527, t. 24.; Dynamic Medien, C-244/06, EU:C:2008:85, t. 19.; Angelidaki i dr., C-378/07 do C-380/07, EU:C:2009:250, t. 48. i Samba Diouf, C-69/10, EU:C:2011:524, t. 59.).
- 27 U tim okolnostima, zahtjev za prethodnu odluku treba ispitati polazeći od pretpostavke suda koji je uputio zahtjev prema kojoj propisi o kojima je riječ u glavnom postupku nalažu zračnim prijevoznicima da u okviru cijene zrakoplovne karte u svim slučajevima prevoze predanu prtljagu putnika, ako ta prtljaga odgovara određenim zahtjevima, osobito u pogledu težine, bez mogućnosti da zahtijevaju bilo kakvu doplatu po toj osnovi.
- 28 Valja napomenuti da se Uredbom br. 1008/2008 uređuje, osobito, utvrđivanje cijena usluga zračnog prijevoza unutar Unije. U tom pogledu sukladno članku 21. stavku 1. te uredbe zračni prijevoznici slobodno utvrđuju „tarife zračnog prijevoza“ koje su definirane u članku 2. točki 18. te uredbe, kao, osobito, cijene koje se plaćaju zračnim prijevoznicima za zračni prijevoz putnika te uvjete pod kojima te cijene vrijede. Uredba br. 1008/2008, prema tome, izričito predviđa slobodu utvrđivanja cijena u pogledu prijevoza putnika, ne obuhvaćajući izričito utvrđivanje cijena usluge prijevoza prtljage koju su putnici predali.
- 29 Međutim, što se tiče pojma „tarifa zračnog prijevoza“ iz članka 2. točke 18. Uredbe br. 1008/2008, treba ustvrditi da postoje određene razlike među jezičnim verzijama te odredbe. Iako se u verziji na švedskom jeziku, kao i u onoj na francuskom, govori o „cijenama za putnike“ („passagerarpriser“), u

verzijama na engleskom („air fares“) i španjolskom jeziku („tarifas aéreas“) spominju se „tarife zračnog prijevoza“, u verzijama na njemačkom („Flugpreise“) i finskom jeziku („lentohinnat“) „cijene letova“, dok se u verzijama navedene uredbe na danskom („flybilletpriser“) i estonskom jeziku („piletihinnad“) govori o „cijenama karata“.

- 30 U tom pogledu valja podsjetiti na ustaljenu sudsku praksu Suda prema kojoj nužnost jedinstvene provedbe i stoga tumačenja odredaba prava Unije isključuje mogućnost da se, u slučaju dvojbi, tekst pojedine odredbe razmatra izdvojeno u jednoj od svojih verzija i zahtijeva tumačenje i provedbu s obzirom na verzije utvrđene u drugim službenim jezicima (vidjeti osobito presude Stauder, 29/69, EU:C:1969:57, t. 3.; EMU Tabac i dr., C-296/95, EU:C:1998:152, t. 36. i Profisa, C-63/06, EU:C:2007:233, t. 13.).
- 31 U slučaju razlika između pojedinih jezičnih verzija jednog akta Unije, spornu odredbu treba tumačiti s obzirom na opću strukturu i cilj propisa čiji je ona dio (vidjeti osobito presude Bouchereau, 30/77, EU:C:1977:172, t. 14.; Italija/Komisija, C-482/98, EU:C:2000:672, t. 49., te Eleftheri tileorasi i Giannikos, C-52/10, EU:C:2011:374, t. 24.).
- 32 U tim okolnostima valja prije svega istaknuti da je u poglavlju IV. Uredbe br. 1008/2008, u kojem se nalaze odredbe o utvrđivanju cijena, članak 22. stavak 1. koji se odnosi na slobodu utvrđivanja cijene upotpunjen člankom 23. stavkom 1. koji ima za cilj zajamčiti, osobito, obavješćivanje i transparentnost cijena usluga u zračnom prijevozu iz zračne luke smještene na državnom području države članice i koji, među ostalim, pridonosi zaštiti korisnika tih usluga (vidjeti u tom smislu presudu ebookers.com Deutschland, C-112/11, EU:C:2012:487, t. 13.). U tom pogledu potonja odredba predviđa obveze obavješćivanja i transparentnosti koje se, osobito, tiču mjerodavnih uvjeta za cijene zračnog prijevoza, konačne cijene koja se plaća, cijene zračnog prijevoza i neizbježnih i predvidivih elemenata koji se dodaju toj cijeni, kao i opcijskih doplata u vezi s uslugama koje upotpunjuju samu uslugu zračnog prijevoza.
- 33 Unatoč činjenici da se članak 23. stavak 1. Uredbe br. 1008/2008 izričito ne odnosi na utvrđivanje cijene prijevoza prtljage, valja smatrati da je ono obuhvaćeno obvezama koje su predviđene tom odredbom, osobito imajući u vidu mogućnost učinkovite usporedbe cijena zračnog prijevoza kao cilj naveden u uvodnoj izjavi 16. te uredbe.
- 34 K tome, kako je naglasio nezavisni odvjetnik u točki 46. svog mišljenja, treba naznačiti da doplata povezana s predajom prtljage predstavlja uvjet pod kojim vrijedi cijena koju treba platiti zračnom prijevozniku za uslugu zračnog prijevoza putnika, u smislu članka 2. točke 18. Uredbe br. 1008/2008.
- 35 Prema tome, valja smatrati da se Uredba br. 1008/2008 primjenjuje na utvrđivanje cijene prijevoza prtljage.
- 36 Što se tiče načina na koji te cijene moraju biti utvrđene, članak 23. stavak 1. Uredbe br. 1008/2008 zahtijeva, s jedne strane, da se neizbježni i predvidivi elementi cijene usluge zračnog prijevoza u svakom trenutku navedu kao sastavni dijelovi konačne cijene koju treba platiti i, s druge strane, da se doplate koje se odnose na uslugu koja nije ni obvezna ni nužna za samu uslugu zračnog prijevoza priopće na jasan, transparentan i nedvosmislen način na samom početku postupka rezervacije, te da ih kupac može izričito prihvatiti (vidjeti u tom smislu presudu ebookers.com Deutschland, EU:C:2012:487, t. 14.).
- 37 Na taj način, kako bi se odgovorilo na pitanje dopušta li Uredba br. 1008/2008 da se nametne plaćanje odvojene cijene prijevoza predane prtljage, valja utvrditi je li cijena koju treba platiti za prijevoz takve prtljage neizbježan i predvidiv element cijene usluge zračnog prijevoza ili je riječ o opcijskoj doplati koja se odnosi na dodatnu uslugu.

- 38 U tom pogledu, uobičajena je poslovna praksa zračnih prijevoznika bila omogućiti putnicima predaju prtljage bez plaćanja dodatnih troškova. Budući da su se uslijed sve raširenijeg korištenja zračnim prijevozom poslovni modeli zračnih prijevoznika značajno razvili, valja ustvrditi da neki od njih slijede poslovni model koji se sastoji u ponudi usluga zračnog prijevoza po najnižoj cijeni. U tim okolnostima trošak povezan s prijevozom prtljage, kao sastavni dio cijene takvih usluga, postao je relativno veći nego prije, pa bi zračni prijevoznici mogli po toj osnovi zahtijevati plaćanje doplate. K tome ne treba isključiti mogućnost da bi pojedini putnici u zračnom prometu radije putovali bez predane prtljage ako bi to snizilo cijenu njihove karte.
- 39 Iz navedenih razmatranja proizlazi da cijena koju treba platiti za prijevoz predane prtljage putnika u zračnom prometu može predstavljati opcijsku doplatu u smislu članka 23. stavka 1. Uredbe br. 1008/2008, s obzirom na to da se takva usluga ne može smatrati obveznom ili nužnom za prijevoz tih putnika.
- 40 Suprotno tome, u pogledu prtljage koja nije predana, to jest ručne prtljage, valja naznačiti, s ciljem davanja cjelovitog odgovora sudu koji je uputio zahtjev, da takvu prtljagu treba načelno smatrati elementom koji je nužan za prijevoz putnika, zbog čega prijevoz te prtljage ne može biti predmet doplate, ako ona zadovoljava razumne uvjete u pogledu težine i dimenzija te je u skladu s važećim sigurnosnim zahtjevima.
- 41 Naime, kako je to učinio nezavisni odvjetnik u točkama 54. i 55. svog mišljenja, valja upozoriti na postojeće razlike između značajki usluge prijevoza predane prtljage, s jedne strane, i usluge prijevoza ručne prtljage, s druge. U tom pogledu, nakon predaje prtljage zračni prijevoznik preuzima odgovornost za njezino rukovanje i nadzor, što mu može prouzročiti dodatne troškove. Navedeno, međutim, nije slučaj s prijevozom prtljage koja nije predana, osobito s osobnim predmetima koje putnik nosi sa sobom.
- 42 Navedena razlika između prijevoza predane i ručne prtljage odražava se, k tome, u propisima o odgovornosti zračnog prijevoznika za štetu na prtljazi, kako proizlazi iz odredaba Montrealske konvencije, koje je Unija stranka. U skladu s člankom 17. stavkom 2. te konvencije zračni je prijevoznik odgovoran za štetu na predanoj prtljazi ako se događaj koji je prouzrokovao štetu zbio u zrakoplovu ili tijekom bilo kojeg razdoblja u kojem je navedena prtljaga bila pod nadzorom prijevoznika, dok je u slučaju prtljage koja nije predana prijevoznik odgovoran samo ako je šteta nastala njegovom pogreškom ili pogreškom njegovih službenika ili agenata.
- 43 U pogledu nacionalnih propisa poput onih o kojima je riječ u glavnom postupku, koji nalažu zračnim prijevoznicima da u okviru cijene zrakoplovne karte u svim slučajevima prevoze ne samo putnika nego i prtljagu koju je predao, ako ona odgovara određenim zahtjevima, osobito u pogledu težine, bez mogućnosti da zahtijevaju bilo kakvu doplatu za prijevoz takve prtljage, treba ustvrditi da takvi propisi očito ne dopuštaju zračnim prijevoznicima da odvojeno zaračunaju doplatu za prijevoz prtljage i da, prema tome, slobodno utvrde cijenu prijevoza putnika.
- 44 U tom pogledu valja naznačiti da se pravo Unije ne protivi tome da države članice, ne zadirući time u provedbu, osobito, pravila u području zaštite potrošača (vidjeti u tom smislu presudu *ebookers.com Deutschland*, EU:C:2012:487, t. 17.), uredi određene aspekte ugovora o zračnom prijevozu, osobito kako bi zaštitile potrošače od nepoštenih praksi. Takvi propisi, međutim, ne smiju dovesti u pitanje odredbe Uredbe br. 1008/2008 o utvrđivanju cijena.
- 45 Međutim, nacionalni propisi koji zahtijevaju da cijena koju treba platiti za prijevoz predane prtljage bude u svim slučajevima uključena u osnovnu cijenu zrakoplovne karte, zabranjuju svako utvrđivanje cijene koje bi bilo različito za zrakoplovnu kartu koja uključuje pravo predaje prtljage i za zrakoplovnu kartu koja ne uključuje takvu mogućnost. Stoga ne samo da povređuju pravo zračnih prijevoznika da slobodno utvrđuju cijene usluga zračnog prijevoza putnika te uvjete pod kojima te cijene važe, sukladno članku 2. točki 18. i članku 22. stavku 1. Uredbe br. 1008/2008, nego također mogu dovesti

u pitanje cilj te uredbe koji se sastoji u omogućavanju učinkovite usporedbe takvih cijena u mjeri u kojoj zračni prijevoznici obuhvaćeni takvim nacionalnim propisima nisu ovlašteni odvojeno iskazati cijenu usluge prijevoza predane prtljage, dok to mogu učiniti zračni prijevoznici na koje se primjenjuju propisi druge države članice.

- 46 K tome, budući da ostvarivanje cilja koji se sastoji u omogućavanju učinkovite usporedbe cijena usluga zračnog prijevoza pretpostavlja strogo poštovanje zahtjeva iz članka 23. stavka 1. Uredbe br. 1008/2008, treba istaknuti da je na nadležnim nacionalnim tijelima da prema potrebi provjere je li Vueling Airlines stvarno poštovao obveze obavješćivanja i transparentnosti koje ima na temelju navedene odredbe.
- 47 Naposljetku, obveza je suda koji je uputio zahtjev da interni propis koje mora primijeniti tumači, u najvećoj mogućoj mjeri, u skladu sa zahtjevima prava Unije (presude Engelbrecht, C-262/97, EU:C:2000:492, t. 39.; ČEZ, C-115/08, EU:C:2009:660, t. 138, i Wall, C-91/08, EU:C:2010:182, t. 70.).
- 48 Ako usklađenim tumačenjem nacionalnog prava nije moguće ostvariti cilj kojem teži pravo Unije, nacionalni sud osobito ima dužnost osigurati puni učinak odredaba prava Unije ostavljajući neprimijenjenom, ako smatra da je to potrebno, svaku suprotnu odredbu nacionalnog prava (vidjeti u tom smislu presude Simmenthal, 106/77, EU:C:1978:49, t. 24.; Berlusconi i dr., C-387/02, C-391/02 i C-403/02, EU:C:2005:270, t. 72.; Pupino, C-105/03, EU:C:2005:386, t. 43., te Melki i Abdeli, C-188/10 i C-189/10, EU:C:2010:363, t. 43.).
- 49 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na postavljeno pitanje valja odgovoriti tako da članak 22. stavak 1. Uredbe br. 1008/2008 treba tumačiti na način da se protivi propisima poput onih o kojima je riječ u glavnom postupku, koji nalažu zračnim prijevoznicima da u okviru cijene zrakoplovne karte u svim slučajevima prevoze ne samo putnika nego i prtljagu koju je predao, ako ona odgovara određenim zahtjevima, osobito u pogledu težine, bez mogućnosti da zahtijevaju bilo kakvu doplatu za prijevoz takve prtljage.

Troškovi

- 50 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (peto vijeće) odlučuje:

Članak 22. stavak 1. Uredbe (EZ) br. 1008/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. rujna 2008. o zajedničkim pravilima za obavljanje zračnog prijevoza u Zajednici treba tumačiti na način da se protivi propisima poput onih o kojima je riječ u glavnom postupku, koji nalažu zračnim prijevoznicima da u okviru cijene zrakoplovne karte u svim slučajevima prevoze ne samo putnika nego i prtljagu koju je predao, ako ona odgovara određenim zahtjevima, osobito u pogledu težine, bez mogućnosti da zahtijevaju bilo kakvu doplatu za prijevoz takve prtljage.

Potpisi